PIEVILTAIS KLAUNS

M. ZĪVERTA LUGAS FIASKO PIRMIZRĀDE RAKSTNIEKU DIENĀS SIDNEJĀ

„Draugi," — rakstīja Mārtiņš Zīverts pirms Austrālijas brauciena, — „tie esam mēs visi, kas no dzimtās zemes stūra izklīduši plašajā pasaulē. Mēs ciešam to pašu vēstures pārestību un visi gribam atgriezties zemē, kur ir mūsu īstā vieta. Bet par katru taisnību un brīvību ir jācīnās un tāpēc mēs esam te."

un interpretētājs Kārlis Gulbergs. Pagrīdniece, bakurētainā Upīte, kurai drosmes vairāk nekā 6 vīriem, ir Lita Zemgale. Dr. Ešes lomā skatītāji redzēs Zeltīti Nīci („Esmu redzējusi daudzus mirstam, varu pati pamēģināt mirt") un pirmās mīlestības apgarotā meitene Indra būs Lija Veikina. Sadistu Miljonu, kuram cilvēks nav nekas — papīrs ir viss, spēlēs Kārlis Ābeltiņš, kurš skatītājiem palicis labi atmiņā no Anuīla lugas Satikšanās Sanlisā. Jānis Saldums, uzvilcis stulbā čekista Sarkanbārža frenci, savā vientiesībā smīdinās un kaitina skatītājus. Dekorācijas gatavo Džems Krīvs.

A. Z.

gan dzīvo tālu no mums — Zviedrijā, bet tā vārds ir allaž mīļš un populārs Austrālijas latviešu vidū. LAA Kultūras fonda izdevumā Sidnejā M. Zīverta kopoto lugu sērijā nupat iznācis jau otrais darbs — Fiasko. ALT 10. jūnijā Melburnā sniegs M. Zīverta lugu Rūda un SLT rakstnieku dienu ietvaros 12. jūnijā rādīs tikko grāmatā iznākušo lugu Fiasko. V. Motmillera uzņ.

M. Zīverts Zviedrijā veic savu daļu. Trūkumā, vientulības un slimības nogurdināts, viņš naktīs skaita sīknaudu Stokholmas ielu dzelzceļu depo, bet naksnīgajās dienās tālajā Solnas priekšpilsētā raksta lugas, ar traģisku skaidrību atklājot cilvēku. Pienākot brīvības dienai, M. Zīverts tādējādi būs nokalis skaistu rotu Latvijai, likdams pamatus īstai, latviskai drāmai, kas sekojusi laika garam un ir īpatnēji latviska.

Lugu notikumi allaž aktuāli. Tās ir mūsu problēmas, mūsu laikmeta būtiskas iezīmes. M. Zīverts lūko rādīt cilvēkus, kādi tie ir un nevis kādus viņš tos gribētu, nosodīšanu vai attaisnošanu atstājot skatītājiem. Lai arī autora ideoloģiskos domu gājienus un secinājumus var diskutēt, tie ir svaigi, interesanti, īpatas personības iezīmēti.

Tikko iznākušās lugas Fiasko piezīmēs autors saka: „Lugu neraksta, lai attēlotu zināmu notikumu, bet gan fabulisko situāciju izmanto, lai tajā izteiktu zināmu pārdzīvojumu. Lugas materiāls jāņem no dzīves. Kā to mīca un veido, tā ir katra autora darīšana. Mēdz apgalvot, ka autoram vajadzīga „distance', lai viņš savā tēlojumā varētu būt objektīvs. Tā ir aplama doma. Vistiešākā reālitāte ir tā, kā mēs savu laiku pārdzīvojam. Kad nākotnes vēsturnieki lūkos izprast mūsu laiku, viņu visvairāk interesēs, kā mēs to redzam un jūtam. Vai tas bija objektīvi un pareizi, par to spriedīs vēlāk. Mēs varam tikai dzīvot un mēģināt būt patiesi."

Fiasko ir M. Zīverta jaunākā luga, kuru rakstīt viņš iecerējis sen, bet vienmēr atbaidījusi vulgārā viela, kas daudzkārt izmantota dažādos briesmu stāstos. Turklāt pašam bijis daudz atmiņu, ko nepaticis cilāt, kam pat pieskarties bijis pretīgi. Fiasko pirmo reizi Austrālijā rādīs SLT rakstnieku dienās 11. jūnijā Sidnejā. Autors lugu apzīmējis par laikmeta cirkus spēli, kuras darbība risinas 1941. g. jūnija pēdējs dienās Latvijas austrumos. Galvenā persona ir aiz klauna maskas aizslēpies bijušais komūnistu darbinieks — vīlies, kā daudzi komūnistu ideālisti, kas redz, ka ir līdzvainīgs terora valsts necilvēcībās un elementārāko tiesību iznīcināšanā. Pēc ilga darba komūnistiskā internacionalē, viņš slepeni atgriezies dzimtajā pilsētā un kā klauns uzjautrina baiļu māktos cilvēkus, cīnoties ar savu, t. i. režīma ēnu, no kuras nevar aizbēgt.

Režiju vada un klaunu Fiasko spēlē M. Zīverta lugu labs pazinējs
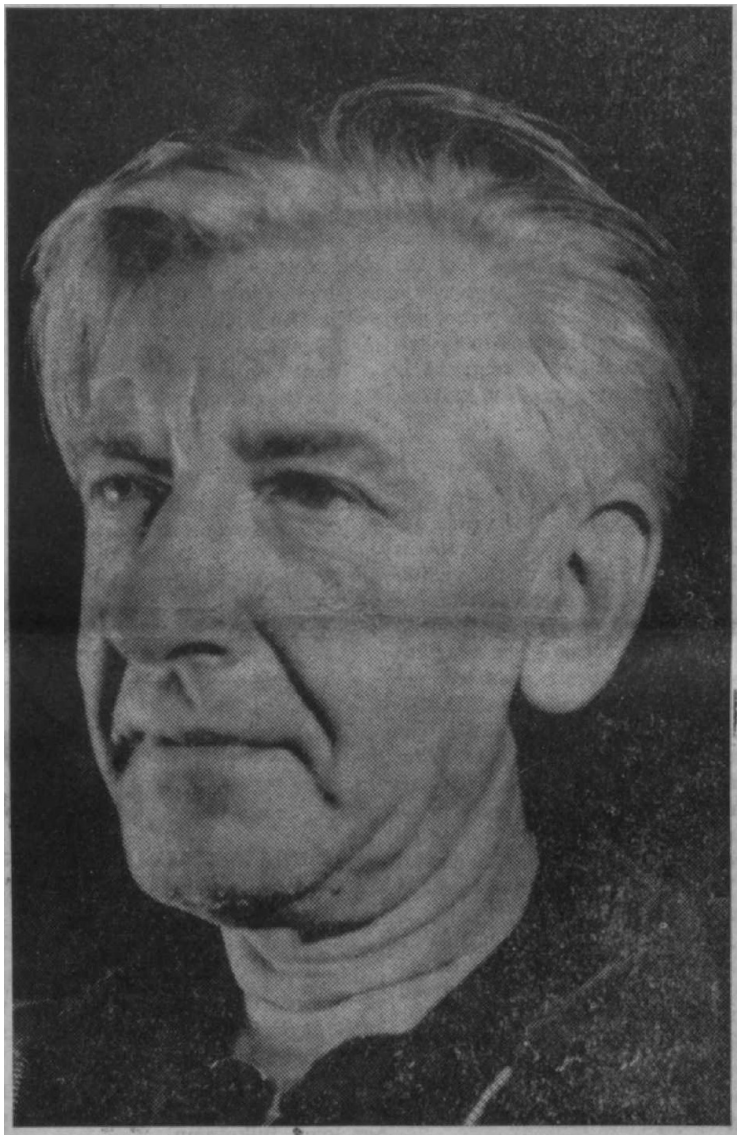
RAKSTNIEKS MARTIŅŠ ZIVERTS